

La ciutat en flames

Jordi Sedó

Lingüista i escriptor
www.escriptors.cat/autors/
jordisedo

A ningú, han deixat indiferent, les imatges de les protestes i aldarulls que s'han vist als carrers d'algunes grans ciutats aquests dies. L'empresonament de Pablo Hasél, injust i injustificable des de qual-sevol punt de vista mínimament democràtic, n'ha estat el detonant, però és evident que no n'ha estat la raó única. Precisament, aquesta aplicació excessiva del codi penal és el que m'empeny, ben a desgrat meu, a posar-me al costat de la causa d'un individu i d'uns actes que, tot i que no comparteixo en absolut, de cap de les maneres no poden merèixer presó.

La polititzada actitud de la judicatura, que aplica el codi penal amb el màxim rigor i, fins, sovint, forçant-ne la lectura quan algú s'atreveix a qüestionar, ni que sigui de lluny, la unitat d'Espanya –i la monarquia n'és el símbol més emblemàtic– és, en superfície, l'origen d'aquestes protestes, però si es rasca una mica, de seguida es pot comprovar que hi ha causes molt diverses que encenen la flama a la mínima ocasió.

La incertesa del futur dels nostres joves, la dificultat d'accedir a un lloc de treball digne i a un habitatge que els permeti emancipar-se dels pares amb una certa garantia de no haver de tornar a casa amb la cua entre cames, els desnonaments de persones sense recursos, l'escàs rigor amb què determinades violacions a dones es jutgen com a simples abusos, l'actitud d'uns polítics que tracten el ciutadà com si fóssim indigents mentals, la percepció que els drets fonamentals no valen més que per a esgrimir-los quan es tracta de captar un grapat de vots, però que, a l'hora de la veritat, salten pels aires i, naturalment, els dèficits en llibertat d'expressió, entre altres coses que ometo, són, en realitat, a l'origen del justificat descontentament que es mostra al carrer.

UN ESPECTACLE LAMENTABLE

Una altra cosa és que les formes utilitzades ens agradin o no. És evident que l'espectacle que ofereixen aquests dies els carrers de Barcelona, amb mobiliari públic destrossat, grups de joves apedregant la policia, l'ull d'una ciutadana rebentat, manifestants ferits pels agents de l'ordre, detencions, aparadors trencats, certes propietats particulars cremant a la via pública i pillatge al més depurat estil medieval no és ni el més desitjable ni el més edificant.

La petita motocicleta, potser de segona mà, en flames, d'algú, potser jove, que finalment havia pogut comprar-se-la amb l'ajuda dels pares, després de desitjar-la durant molt de temps; el petit quiosc destrossat, única font d'ingressos d'aquell comerciant que ha de basar la seva economia en el modest negoci que va poder engegar fa poc a base de feina i de privacions, en el qual havia dipositat l'esperança d'ell i de la seva família; els petits comerços violentats i el pillatge descarat dels qui s'aprofiten del caos que genera tot això no és ni desitjable ni tolerable perquè no aporta res que sigui positiu.

I ARA QUÈ HEM DE FER?

Ara bé, aquest discurs meu, tan políticament correcte, tan boomer –lamentablement, no hem estat capaços de construir una paraula en català per a expressar aquest concepte– sobre els aldarulls al carrer, s'ha vist qüestionat aquests dies pel missatge colpidor d'una pancarta escrita en castellà, molt ben elaborada, per cert, i, excepcionalment, amb tots els accents ben col·locats. “Nos habéis enseñado que ser pacíficos es inútil”, hi deia. La cara de vergonya, els hauria de caure, a uns quants dels que

ALBERT LLIMOS

Ni la policia se'n surt d'evitar els aldarulls, ni els manifestants aconsegueixen les seves reivindicacions, ni la ciutadania està contenta

ostenten poder, d'un missatge tan ple de raó i que destil·la un agre lament!: “De veritat que, perquè algú ens faci cas, hem de recórrer a això?” –venia a dir-nos– “és que no sou capaços d'escoltar el clam de la gent?”

No puc per més que evocar el meravellós to pacífic de les darreres manifestacions de l'Onze de Setembre i veure on ens ha conduït l'anomenada revolució del somriures i el seu impecable civisme: aplicació del 155, brutalitat contra els votants del Primer d'Octubre, un judici de fireta, presos polítics, exili, milers d'imputats per nicieses, represàlies més o menys encobertes de l'aparell de l'Estat i una repressió que té com a objectius la intimidació d'aquells que tenen la temptació d'aixecar la veu sobre determinats temes i, per tant, l'autocensura i la limitació de la llibertat d'expressió. I, com a conseqüència de tot això, es produeix aquesta sensació d'impotència, de desemparament i de desil·lusió que ens envaeix i, sobretot, la sospita que potser no ens en sortirem si no ens fem sentir més fort.

I llavors, què hem de fer els qui no estem disposats a adoptar la via violenta per vehicular les nostres reivindicacions col·lectives? Ens esteu fent dubtar. I això és molt greu.

AQUEST VANDALISME NO VA ENLLOC, PERÒ...

De tota manera, sobre el vandalisme que hem vist aquests darrers dies i també sobre el que es va donar durant les protestes de 2019, on també hi va haver greus enfrontaments amb la policia, cal matisar-hi moltes coses. D'una banda, que el gruix de manifestants no és mai violent. Si més no, fins ara. Les manifestacions comencen de manera pacífica i és sempre cap al final que es produeix el caos, protagonitzat per petits grups. Les d'aquests darrers dies, han començat amb interpretacions de rap i amb marxes i concentracions pacífiques. Al final, sospito que s'hi afegeixen uns quants incontrolats, sense cap ideologia aparent que ho aprofiten per iniciar els enfrontaments i crear situacions en què la policia quedi desbordada i sigui possible saquejar botigues i cometre execrables actes de vandalisme, com ara atemptar inútilment contra els objectes:

mobiliari urbà o propietats privades de ciutadans que qui sap si potser, fins i tot, combreguen amb les reivindicacions que vehicula la protesta.

I llavors ens preguntem: “Per què, doncs, els manifestants no condemnen els actes violents?” I aquí rau un dels greus problemes: que aquestes manifestacions, no les convoca ningú identificable. Solen tenir l'origen en missatges escampats per les xarxes, però no hi ha una organització que les convoqui i que acoti clarament l'objectiu de la protesta. I el que és més greu: no hi ha tampoc una organització que les desconvoqui; que doni per finalitzades les accions anunciades i deixi clar que el que succeeixi després no els és atribuïble. I, com que no queda clarament concretada la reivindicació ni tampoc el to que es pretén donar a la protesta, i no hi ha, ni de bon tros, res semblant a un servei d'ordre, els grups d'incontrolats s'hi poden infiltrar amb comoditat i confondre l'opinió pública.

Ara bé, el que és ben cert és que els actes vandàlics, per molt rebutjables que siguin, tenen una eficàcia innegable a l'hora d'incomodar i de donar visibilitat a les accions al carrer. És cert que poden entelar la reivindicació, deixar-la poc clara i, fins i tot, desvirtuar-la, però no hi ha dubte que incomoden el govern de torn i l'ordre establert. I d'això es tracta, oi? Doncs seria una llàstima que el jovent que no fa servir la violència, ara com ara majoritari, tip de tanta sordesa administrativa, acabés reconeixent que no té cap més manera de fer-se escoltar, en un moment en què la població sent que els partits polítics no responen als seus interessos i que no actuen com a corretja de transmissió efectiva del sentir de la ciutadania.

D'altra banda, hi ha l'acció de la policia, que és evident que, tal com actua, ara com ara, no compleix els objectius que es proposa. Diria, fins i tot, que la policia és la presència necessària perquè els incidents es produeixin. Si no hi fossin, contra qui llançarien pedres els provocadors? Uns incidents, a més, que no tan sols no són capaços d'aturar sinó que, en alguna mesura, la seva presència alimenta. La supervisió de la policia és imprescindible en actes multitudinaris, però també cal reconèixer, alhora, que ells són la força que els violents identifiquen com a símbol del poder. De la repressió. De l'Estat que, en definitiva, no respon a les seves expectatives. Si es retiressin o tinguessin cura de fer la seva necessària supervisió prudentment allunyats de la concentració, invisibles per als manifestants, què passaria?

I d'altra banda, em sembla innegable que les seves darreres actuacions tampoc no han agradat a la població que diuen servir. Fixem-nos que aquests dies s'ha passat, de reivindicar la llibertat d'expressió i l'alliberament de Pablo Hasél, a cridar contra els Mossos. Que una ciutadana perdi un ull suposadament per l'acció de la policia no és tolerable sota cap concepte. Per tant, em sembla innegable que cal un replantejament a fons de les accions que protagonitza la policia. Com intervén, quan intervén, per què intervén, sobre qui intervén i amb quina força intervén.

Jo no hi entenc, de tècniques policials, però soc un ciutadà que pensa i procuro ser crític amb tot-hom, d'acord amb el sentit comú, i és evident que no anem bé. Ni la policia se'n surt d'evitar els aldarulls, ni els manifestants aconsegueixen les seves reivindicacions, ni la ciutadania està contenta, ni sent que cap institució tingui com a prioritat vetllar pel seu benestar. I se'ns està omplint massa el pap, ja...

El vandalisme a què hem assistit aquests dies no va enlloc, entre altres coses, perquè no està organitzat. Cremar quatre contenidors i llençar pedres a la policia són reprovables actes testimonials que no arriben més enllà de ser un suflé que crida l'atenció. Però no hi ha dubte –alerta!– que, si tota aquesta força arribés a organitzar-se, podria ser molt més càustica i molt més efectiva.

Tant de bo, doncs, que les autoritats espanyoles, però també les catalanes, sàpiguen escoltar una mica més la ciutadania d'aquest país –el jovent està desesperat– i s'adonin a temps que un dia podem haver de lamentar que el text agut d'aquella pancarta cali en l'opinió pública i la gent es cansi d'anar tant amb el lliri a la mà.